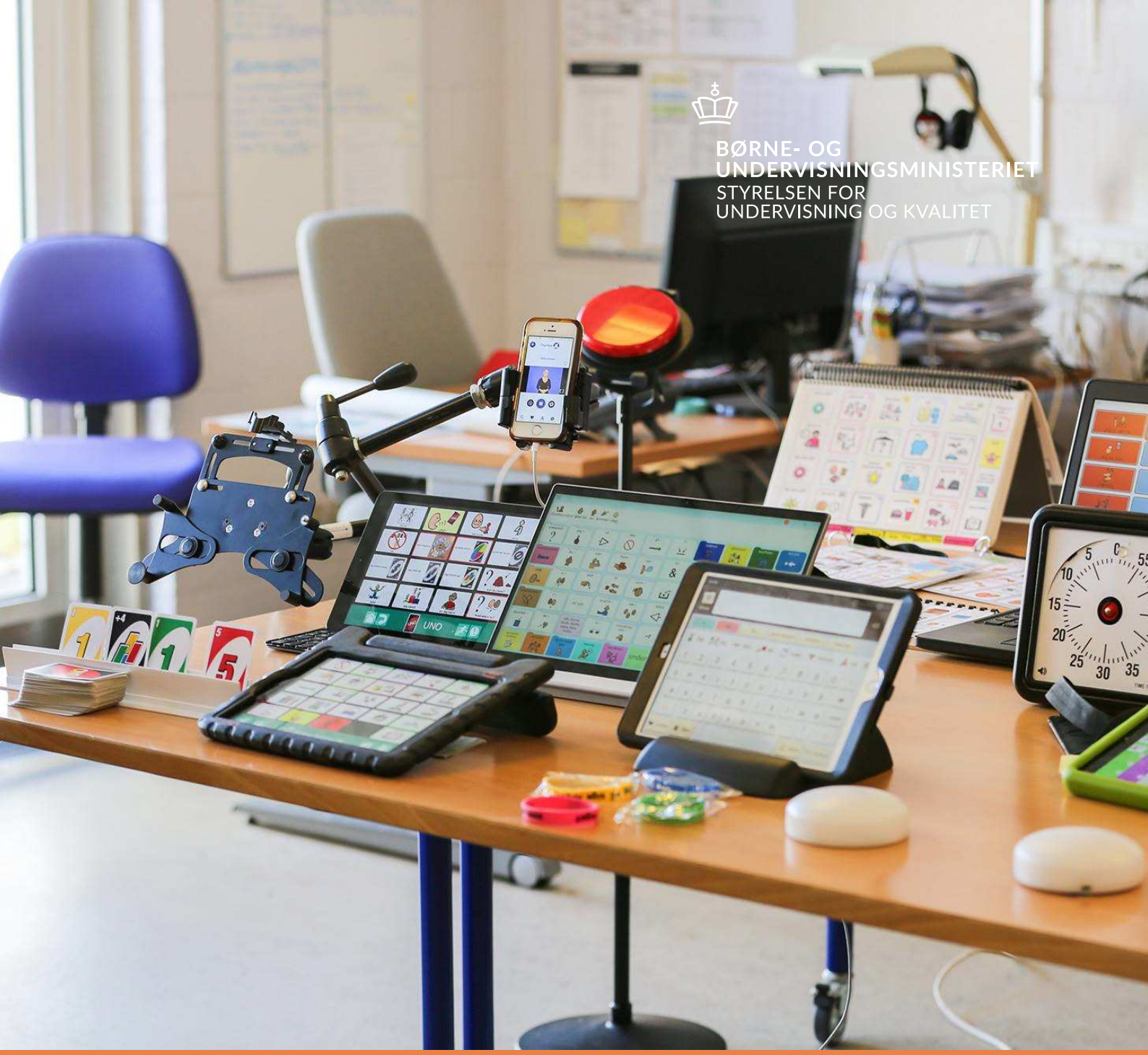

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR UNDERVISNING OG KVALITET

Kvalitetsguide til særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (stu)

Anbefalinger til arbejde med kvalitet og kvalitetskrav mellem kommuner og uddannelsessteder

Kvalitetsguide til særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (stu)
Anbefalinger til arbejde med kvalitet og kvalitetskrav mellem kommuner og uddannelsessteder

13. december 2023

Design: Center for Kommunikation og Presse
Denne publikation kan ikke bestilles.
Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:
www.uvm.dk
Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Indhold

Indledning 4

Anbefalinger til kvalitetsparametre 5
1. Fysiske rammer 5
2. Ledelse og organisation 5
3. Personalets kompetencer 6
4. Målgruppe og metoder 6
5. Elevinddragelse og medindflydelse 7
6. Selvstændighed og relationer 7
7. Uddannelse og beskæftigelse 8
8. Progression og evaluering 8
9. Overgang fra stu 9

Referencer 10

Indledning

I *Aftale om flere rettigheder og bedre tilrettelæggelse af stu* fra den 24. maj 2022 er et af initiativerne at understøtte kommunernes ansvar over for både stu-elever og de benyttede uddannelsessteder gennem tydeliggørelse af kommunernes mulige kvalitetskrav til uddannelsesstederne i de kvalitetsaftaler, der indgås mellem kommuner og uddannelsessteder.

Til at understøtte arbejdet med kvalitet i den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse har Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) med inddragelse af interessenter udformet denne kvalitetsguide med centrale anbefalinger til kvalitetsparametre. Det er hensigten, at kvalitetsguiden kan være afsæt for en dialog mellem den enkelte kommune og uddannelsessted om forventninger og eventuelt krav til kvalitet.

Kvalitetsguiden tager afsæt i formålet med stu om at give de unge personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt. Heri ligger de unges muligheder for at indgå på arbejdsmarkedet eller i andre former for beskæftigelse, at kunne indgå i et aktivt fritidsliv og sociale fællesskaber, og i det hele taget at kunne bo og mestre sin daglige tilværelse så selvstændigt som muligt.

Om opbygningen af kvalitetsguiden

Kvalitetsguiden er bygget op omkring ni temaer, der hver omfatter en række parametre, som styrelsen med afsæt i inddragelse af interessenter ser som centrale i en dialog om kvalitet i stu og som pejlemærker for, hvad det kan være relevant eventuelt at stille krav til. Kvalitetsparametrene omhandler uddannelsesstedets rammer, metoder og processer, den unges progression og udbytte, samarbejde om den unges forløb og overgang fra stu. Kvalitetsparametrene er tæt forbundne, det er derfor relevant at arbejde med kvalitetsparametrene på tværs af temaerne.

Kvalitetsparametrene er udformet som spørgsmål og nøgleord, der har til formål at hjælpe kommunerne og uddannelsesstederne med at få drøftet vigtige aspekter i relation til det enkelte kvalitetsparameter. Fx hvad er vigtigt for at skabe gode rammer for undervisningen? Er der behov for en særlig indretning eller specialiserede faciliteter for at tilbyde et godt undervisningsmiljø? Hvordan håndterer uddannelsesstedet komplekse og vanskelige udfordringer i den daglige drift?

Anvendelse af kvalitetsguiden i forhold til kvalitetsaftaler

Kvalitetsguiden er alene til inspiration, da stu-loven ikke indeholder krav om, at kommunerne fastsætter kvalitetsparametre eller anvender kvalitetsparametrene i kvalitetsguiden.

Det er derfor op til kommunen og uddannelsesstedet, hvad der lægges vægt på, og hvilke konkrete kvalitetskrav der eventuelt stilles i de enkelte aftaler. Det kan blandt andet afhænge af, hvilke elevgrupper aftalen omhandler, uddannelsesstedets størrelse, og om der er tale om en aftale om mange elever eller enkeltelever.

Det er hensigten, at kvalitetsparametrene læses og drøftes med blik for diversiteten i stu-målgruppen og de unges forskellige forudsætninger og mål med uddannelsen.

Anbefalinger til kvalitetsparametre

1. Fysiske rammer

Det er relevant at drøfte, hvordan tilbuddets omgivelser, indretning og faciliteter understøtter målgruppens behov og formålet med indsatsen.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvilke fysiske rammer er vigtige for at understøtte den unges mål, særlige behov og mulighed for at gennemføre uddannelsen? Er der behov for en særlig indretning eller specialiserede faciliteter for at tilbyde et undervisningsmiljø, hvor den unge trives og udvikler sig personligt, socialt og fagligt? Er der behov for at differentiere undervisningsfaciliteterne, herunder i forhold til forskellige gruppestørrelser og eventuelt individuel undervisning?	Fysiske arealer og faciliteter Tilgængelighed Differentierede behov Specialiseringsgrad Særligt udstyr Undervisningsmiljø

2. Ledelse og organisation

Det er relevant at drøfte, hvordan ledelse og organiseringen af uddannelsesstedet understøtter kvaliteten af den unges uddannelse.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan kan ledelsen og organiseringen af uddannelsesstedet understøtte gode rammer for uddannelsen, kvaliteten i uddannelsesforløbene og udbytte af undervisningen? Hvilke faglige, personalemæssige og økonomiske rammer er relevante for at levere kvalitet i uddannelsestilbuddene? Hvordan håndterer uddannelsesstedet komplekse og vanskelige udfordringer i den daglige drift? Anvender uddannelsesstedet supervision eller anden faglig sparring?	Ledelse Organisering Daglig drift Kompetencer Personaleressourcer Arbejdsmiljø Forebyggelse af magtanvendelse Bæredygtighed

3. Personalets kompetencer

Det er relevant at drøfte, hvilke kompetencer uddannelsesstedets personale skal have for at imødekomme målgruppens behov i forhold til de konkrete forløbsplaner.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan understøtter uddannelsesstedet, at personalet kan varetage målgruppens behov i forhold til de specifikke forløbsplaner? Hvordan er personalet rustet til sammen med de unge at arbejde med at omsætte og følge op på målene i de unges forløbsplaner? Hvordan understøttes et godt tværfagligt samarbejde mellem personalet, så den unge oplever, at der arbejdes mod et fælles mål og ud fra fælles værdier og tilgange?	Faglighed Uddannelsesbaggrund Kompetenceudvikling Specialviden om funktionsnedsættelser, diagnoser mv. Specialpædagogik og didaktik Konflikthåndtering Tværfagligt samarbejde

4. Målgruppe og metoder

Det er relevant at drøfte, hvordan anvendte metoder medvirker til at sikre den ønskede progression for den unge.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan tilrettelægger uddannelsesstedet undervisningen til målgruppen, så den enkelte unge udvikler sig mest muligt personligt, socialt og fagligt? Hvordan tager valgte faglige tilgange i videst muligt omfang højde for den enkelte unges undervisningsbehov og interesser? Hvordan understøtter uddannelsestilbuddet de unges trivsel, som en forudsætning for udvikling og progression i uddannelsesforløbet? Hvordan arbejder uddannelsesstedet med indslusning af nye unge og opbygning af den unges relationer til personalet og de øvrige unge? Hvordan samarbejder uddannelsesstedet med relevante eksterne aktører, fx virksomheder, andre uddannelsessteder, botilbud, fritidstilbud, socialforvaltning, kommunikationscenter m.m.?	Pædagogisk og didaktisk praksis Relevant og tilgængeligt undervisningsmateriale Hjælpemidler, it-løsninger og kommunikationsredskaber Personlig, social og faglig udvikling Eksternt samarbejde

5. Elevinddragelse og medindflydelse

Det er relevant at drøfte, hvordan de unge kan inddrages og have medindflydelse på beslutninger vedrørende deres uddannelsesforløb og deres hverdag i uddannelsestilbuddet.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan inddrages den unge aktivt i sin forløbsplan og har indflydelse på tilrettelæggelsen af uddannelsen? Hvordan arbejdes der med inkluderende rammer for møder og information, der bringer den unge på banen, og er tilpasset den unge fx mht. forståelsesniveau? Arbejder uddannelsesstedet ud fra tilgange, som træner de unges medborgerskab, fx gennem mulighed for at etablere elevråd?	Inddragelse Medejerskab Synliggørelse af progressionsmål Medborgerskab Elevråd

6. Selvstændighed og relationer

Det er relevant at drøfte, hvordan uddannelsestilbuddet understøtter målet om at udvikle de unges kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt i overensstemmelse med egne ønsker og behov.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan styrker uddannelsesstedet gennem støtte og undervisning den unges kompetencer i forhold til et selvstændigt voksenliv, livsduelighed og deltagelse i sociale fællesskaber og relationer? Hvordan arbejder uddannelsesstedet med den unges indsigt i egne funktionsnedsættelser, styrker, begrænsninger og udviklingsmuligheder i forhold til at forholde sig til og opnå egne mål? Understøtter uddannelsesstedet den unges mulighed for et aktivt fritidsliv, fx i form af et ungdomsmiljø og ved at skabe forbindelse til aktiviteter og fællesskaber uden for stu? Arbejdes der med at understøtte, at den unge vedligeholder eller opbygger et netværk i det nærmiljø, den unge skal fungere i efter uddannelsen?	Relationer Fritids- og foreningsliv Samfundsliv Forebygge ensomhed Almindelig daglig livsførelse Botræning Transporttræning Privatøkonomi Digital borger Sociale medier Identitet Køn og seksualitet

7. Uddannelse og beskæftigelse

Det er relevant at drøfte, hvordan uddannelsesstedet arbejder med den unges muligheder for uddannelse eller beskæftigelse i bred forstand, hvad enten der er tale om at forberede til videre uddannelse, beskæftigelse på ordinære eller særlige vilkår eller at indgå i et samværs- og aktivitetstilbud.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan indgår dialog og vejledning om udviklingsmuligheder og realistiske forventninger til fremtidig beskæftigelse som en del af tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet? Hvordan medvirker uddannelsesstedet til, at de unge, der har potentiale for at indgå i arbejdsmarkedet, udvikler deres parathed og kompetencer til det? Hvordan arbejder uddannelsesstedet med at tilrettelægge praktikforløb, som kan understøtte opfyldelse af den unges mål i forløbsplanen og forberede overgangen fra stu, fx gennem aktivt samarbejde med relevante institutioner og virksomheder?	Målrettede kompetencer Vejledning Fremtidsmuligheder Praktik Tværgående samarbejde

8. Progression og evaluering

Det er relevant at drøfte, hvordan der løbende kan evalueres og justeres i tilrettelæggelsen for at understøtte progression gennem uddannelsen og modvirke negativt frafald.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan er samarbejdet mellem kommune og uddannelsessted om opfølgning på den enkeltes progression og justering i forløbsplanen? Hvordan arbejder uddannelsesstedet med at evaluere, om uddannelsesstedets metoder og aktiviteter bidrager til de unges personlige, sociale og faglige udvikling? Hvordan arbejdes der med dokumentation af afprøvede indsatser, praktikker og arbejdsmarkedserfaring? Hvordan arbejdes der med de unges fremmøde og forebyggelse af frafald, fx opfølgning på fravær og justeringer i forløbsplanen?	Progression Evaluering Dokumentation Elevtilfredshed Trivsel Motivation Fremmøde

9. Overgang fra stu

Det er relevant at drøfte, hvordan der arbejdes med overgangen fra stu, så den udvikling og progression, den unge har opnået gennem uddannelsesforløbet, ikke går tabt i overgangen til efterfølgende indsatser.

Kvalitetsparametre	Nøgleord
Hvordan sikres overlevering af det kendskab, som uddannelsesstedet har opnået til den unges ønsker for fremtiden, ressourcer, udfordringer og støttebehov? Hvordan bidrager uddannelsesstedet til, at der kan ske den relevante afklaring i forhold til forsørgelse og beskæftigelse (i bred forstand) efter stu? Hvordan understøtter uddannelsesstedet, at de unge oplever, at der inden afslutningen af stu er en plan for, hvad de skal bagefter, og at planlægningen af dette påbegyndes så tidligt, som det giver mening i den unges forløb? Hvordan arbejdes med at give den unge et så konkret kendskab som muligt til det sted, den unge skal videre til, og de personer, der har ansvar for den planlagte indsats eller aktivitet?	Overlevering Ressourcepapir Dokumentation Afklaring Planlægning Koordinering Eksternt samarbejde

Referencer

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). 2023. "De didaktiske principper for FGU i praksis".

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). 2018. "Evaluerende pædagogisk praksis".

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). 2017. "Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning"

Epinion og Børne- og Undervisningsministeriet. 2019. "STU best practice-katalog".

Socialstyrelsen. 2021. "Kvalitetsmodel for socialtilsyn – temaer, kriterier og indikatorer for sociale tilbud".

Social- og Boligstyrelsen. 2020. "Vidensafdækning af overgange ifm. ungdomsuddannelser for unge med handicap".

Videnscenter om handicap. 2022. "Uddannelse og handicap – kortlægning af status, barrierer og virksomme indsatser".

VIVE. 2022. "Børn og unges inddragelse i myndighedssagsbehandling på børne- og ungeområdet - En vidensindsamling under Videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv".

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET